

ELS NOSTRES ORÍGENS

«Tho' much is taken, much abides; and tho' We are not anow that strength which in old days/ Moved earth and heaven, that what we are, we are.»

«Si serem encara allò que som, o allò que voldrem ser, és cosa que hem de decidir nosaltres. I avui és un bon dia per començar a pensar-hi.»

Ulysses, Alfred Tennyson

«qui perd els orígens/perd identitat»

Jo vinc d'un silenci, Raimon Pelegero

A la totalitat dels éssers humans contemplats com espècie determinada dins del món en què vivim ens uneixen una sèrie de característiques comunes. Considerats ja com una única espècie, en valorem també la diversitat que fa de cada un de nosaltres un ser únic, especial i característic. A més a més de l'ampli aspecte que configura la diversitat individual, val a dir que els humans també ens diversifiquem per moltes altres raons col·lectives. És en aquesta darrera consideració que redacto aquest document: perquè tots i cada un de vosaltres i dels vostres fills i filles i descendència futura mantingui en la seva memòria que formem o hem format part de la nació catalana. Als catalans se'ns ha fet i se'ns continua fent difícil mostrar-nos a la resta de la humanitat en la nostra particular diversitat, però, pacífics i constants, no renunciem a allò que som i que lliurement volem continuar essent: catalans!

No res del que trobareu en aquestes pàgines us serà difícil de trobar i comprovar en altres mitjans (llibres, suports informàtic...), ara bé, si aquest recull us ajuda a resoldre o us permet agilitar alguna dada que en la vostra vida us sigui d'utilitat, l'esforç per unificar aquests fulls haurà estat més que recompensat.

Ser catalans, per atzar o perquè lliurement així ho hem decidit –al capdavall hom és allò que sent ser o que vol ser–, no ens atorga cap privilegi davant la resta del món però, així com succeeix amb altres tipus d'herència, de ben segur que ens ha ajudat a formar el nostre caràcter, la nostra visió del món i la nostra particular i diversa forma de ser i comportar-nos. És per tot això que, així com estimeu el vostre pare, la vostra mare i els vostres fills i filles, espero que estimareu també la vostra terra, els vostres orígens i la vostra nació catalana.

Joan Escapa i Carulla
setembre, 2002

ELS CATALANS SOM EUROPEUS

La idea de la unió dels diferents pobles d'Europa no representa cap novetat en la història de la humanitat. Fa ja més de mil anys, **Carlemany** aconseguí annexionar en un gran imperi molts dels territoris d'aquest continent. L'expansió d'aquest imperi es basava, fonamentalment, en la fe en el cristianisme, oposada a la fe de l'Imperi d'Orient. Com a conseqüència de les disputes dels fills de Carlemany, l'imperi carolingi entrà en decadència a la mort d'aquest emperador, la qual cosa propicià la creació dels futurs estats –com França, Alemanya...– i obrí el pas del poder a les diferents autoritats locals, els **comtes**. Els comtats catalans, van néixer en aquell moment.

Amb el temps cada un d'aquests territoris –petits regnes o comtats– en va anar incorporant d'altres o es va anar dividint entre si. Això bàsicament obeïa a pactes matrimonials o com a conseqüència de campanyes militars o guerres.

Així, doncs, entre casaments i lluites els estats s'han anat configurant tal com són. La història i la política mundial de bona part de la segona meitat del segle XX van procurar mantenir estables els estats europeus d'acord amb els pactes finals de la *Segona Guerra Mundial* (1945). En el darrer decenni del segle XX, però, van tornar a canviar unes quantes fronteres. Alguns d'aquests canvis es van poder realitzar de manera pacífica – Eslovènia o els estats bàltics, per exemple–, d'altres, dissortadament, van comportar guerres i morts –com en el cas de Bòsnia o Croàcia.

Amb l'objectiu de garantir que mai cap altra guerra no dividiria Europa, com havia passat arran de la *Segona Guerra Mundial*, un ministre francès, Robert Schuman, va proposar, l'any 1950, compartir amb Alemanya la producció d'acer i carbó sota una sola autoritat, vàlida per als dos estats. Això no resultava fàcil, ja que calia que els dos estats acceptessin la decisió d'aquesta autoritat unipersonal. Un altre francès, Jean Monnet, col·laborador de Schuman, aconseguí el suport entusiasta de l'alemany Konrad Adenauer per a dur a terme el projecte.

Bèlgica, els Països Baixos, Luxemburg i Itàlia es van afegir ràpidament a col·laborar amb la idea de compartir interessos comuns. Després de discutir força la qüestió, aquests sis estats creen la *Comunitat Econòmica Europea* (CEE), l'any 1957.

L'any 1973, el Regne Unit, Irlanda i Dinamarca s'incorporen al mateix projecte; el 1981, és Grècia la que ho va fer; Espanya i Portugal van poder unir-s'hi el 1986, i Àustria, Suècia i Finlàndia, el 1995. Des del 1993, aquest projecte s'anomena **Unió Europea** (UE).

Hi ha altres estats que, veient els avantatges d'aquesta unió, també van demanar d'ingressar-hi. Alguns d'aquests estats són Polònia, Hongria, Txèquia, Eslovàquia, Croàcia..., fins i tot la intercontinental Turquia.

Per part dels diferents territoris i persones que hi convivim, la Unió Europea significa un esforç col·lectiu per tal d'agrupar-nos plegats sota unes mateixes normes de convivència. Quantes més normes comunes siguem capaços de compartir sense que això impliqui una adaptació notòriament massa desigual, més important serà la UE. I això hauria de significar que podrem ser més lliures, més feliços, més solidaris, més...

2002

TAULA CRONOLÒGICA DELS COMTES-REIS ALS PAÏSOS CATALANS

Comtes	Guifré, <i>el Pilós</i>	(878-897)		
vassalls dels	Guifré II Borell	(897-911)	– Sunyer	(897-946)
reis francs	Borell II	(946-992)	– Miró	(946-966)
	Ramon Borrell	(992-1017)		
	Berenguer Ramon, <i>el Corbat</i>	(1017-1035)		
Comtes	Ramon Berenguer, <i>el Vell</i>	(1035-1076)		
sobirans	Ramon Berenguer II, <i>Cap d'Estopa</i>	(1076-1082)	– Berenguer Ramon II, <i>el Fratricida</i>	(1076-1097)
	Ramon Berenguer III, <i>el Gran</i>	(1093-1131)		
	Ramon Berenguer IV	(1131-1162)		
	Alfons I, <i>el Trobador o el Cast</i>	(1162-1196)		
	Pere I, <i>el Catòlic</i>	(1196-1213)		
	Jaume I, <i>el Conqueridor</i>	(1213-1276)	= 1 Elionor de Castella = 2 Violant d'Hongria	
Comtes-reis	Pere II, <i>el Gran</i>	(1276-1285)	} Reis de	Mallorca i de
de la	Alfons II, <i>el Franc</i>	(1285-1291)		
Confederació	Jaume II, <i>el Just</i>	(1291-1327)		
catalano-	Alfons III, <i>el Benigne</i>	(1327-1336)	} Catalunya-Nord	
aragonesa	Pere III, <i>el Cerimoniós</i>	(1336-1387)		
	Joan I, <i>el Caçador</i>	(1387-1396)		
	Martí, <i>l'Humà</i>	(1396-1410)		
	<i>Interregne</i>	(1410-1412)		
	Compromís de Casp	(24/6/1410)		
	Dinastia de Trastàmara ↓			

L'any 986 el comte Borrell refusa prestar el jurament de fidelitat i vassallatge i es declara independent del rei franc. Amb aquesta feta reconeixem l'inici i naixement de la nació catalana.

Tombant el segle X-XI, Ramon Borrell encunya moneda pròpia amb el seu nom.

CRONOLOGIA

- 1412 El Compromís de Casp elegeix Ferran d'Antequera.
- 1420 Inici d'una forta crisi, aguditzada entre 1427-28 i que s'allargassa molts anys. Polarització de les contradiccions socials: terratinents contra remences, aristocràcia urbana (biga) contra mercaders i menestrals (busca).
- 1443 Conquesta de Nàpols.
- 1450 Alçament de pagesos i menestrals contra els senyors a Ciutat de Mallorca.
- 1453 La Busca assoleix el poder municipal a Barcelona. Fi de la Guerra dels Cent Anys i caiguda de Constantinoble a mans dels turcs.
- 1462 Revolta de remences. Rebel·lió del Consell de Cent, la Generalitat de Catalunya contra Joan II.
- 1472 Barcelona es lliura a Joan II
- 1479 Ferran II, rei de Catalunya-Aragó. Unió dinàstica entre Castella i la Confederació catalano-aragonesa.
- 1481 El capítol de Cort "Constitució de l'observança" reforma l'organització constitucional catalana fins a la "Nova Planta".
- 1482-85 Segona revolta de remença
- 1484 Implantació de la Inquisició castellana a tots els Països Catalans, amb una forta oposició arreu.
- 1486 Sentència arbitral de Guadalupe. Solució al problema de remença.
- 1487 Imposició definitiva de la Inquisició. Inici d'exili de jueus i conversos.
- 1492 Expulsió dels jueus. Descobriments d'Amèrica per part dels europeus.
- 1494 Creació del Consell Suprem d'Aragó, organisme consultiu de la corona, una de les peces de la nova administració central per als afers de tota la Confederació catalano-aragonesa.
- 1506 Morta ja Isabel de Castella, Ferran II es casa amb Germana de Foix.
- 1509 Un fill de Germana de Foix mort en néixer trenca les esperances d'una successió que hauria separat el regne de Catalunya-Aragó del de Castella.
- 1520-23 Revolta de les Germanies a València i Mallorca. Els agermanats s'imposen durant un cert temps però són derrotats per la monarquia i la noblesa i sofreixen, com totes les classes populars, una forta repressió econòmica, social i política.
- 1522 Primer document oficial en castellà: Germana de Foix signa un indult per a uns implicats a la Guerra de les Germanies. Negativa de Carles I a la petició barcelonina de comerciar amb Amèrica.
- 1530 Aparició del bandolerisme (fonamentalment els perjudicats per la Sentència de Guadalupe).
- 1535 Expedicions a Tunis i Alger respectivament. Reduïts a la Mediterrània,
- 1541 dominada pels corsaris baberescos i turcs, els catalans llencen aquestes expedicions de poca volada per tal de mantenir-hi el comerç i estimular les activitats industrials.
- 1537 Les Corts de Montsó eleven una queixa per les talles abusives de boscos provocades per les construccions navals per a les expedicions militars contra els turcs. A partir d'aquests temps, desfo-restació constant per diferents motius, com la lluita contra el bandolerisme.
- 1545 Concili de Trento. Contrareforma. Mesures restrictives en la vida moral, econòmica i intel·lectual. El segle XVI és de Decadència del comerç mediterrani a causa de la pirateria turca i barbaresca i per les prohibicions eclesiàstiques de mantenir relacions —ni ni que fossin comercials— amb infidels.

- 1568 A partir d'aquesta data, els virreis i màximes autoritats als PPCC són d'origen castellà.
- 1571 Batalla de Lepant. Forta participació i interès català.
- Segona meitat del s. XVI Increment de la severitat inquisitorial i de la censura. La monarquia espanyola abandona les costes catalanes i, especialment, les de les Illes a la mercè dels pirates turcs.
1558, destrucció de Ciutadella.
1570, Felip II abandona Menorca contra la voluntat dels menorquins i les protestes dels consellers de Barcelona. Les Illes cauen en un estat de prostació econòmica que trigarà segles a ser superada. Impossibilitats de comerciar amb Amèrica, els mercaders catalans hi arriben indirectament a través directament a través dels de Sevilla, Medina del Campo i del de Lisboa.
Castellanització dels PPCC a nivell social, cultural i religiós: benedictins de Valladolid són traslladats a Montserrat per sotmetre el monestir lluny de les influències filosòfiques més avançades (lul·lisme, erasmisme, devotio moderna...)
- 1609 Expulsió dels moriscs. Al País Valencià representà una pèrdua d'un terç de la població i l'ensorrament de l'economia agrària, industrial i financera. Treballaven gairebé en tots els oficis artesanals i del camp no hi hagué temps per ensenyar aquests oficis als que es quedaven. Moltes terres van quedar sense llaurar i molts tallers sense mà d'obra. Crisi de les classes terratinents feudals i de les burgeses que en cobraven els censals.
- 1618 L'especial caràcter patriòtic del bando lerisme català es palesa en el seu crit escampat arreu del país: «Visca la terra!»
- 1618-48 Guerra dels Trenta Anys. La monarquia intenta coaccionar els PPCC perquè hi participin.
- 1626 Corts Generals. Felip V i el seu primer ministre, el comte-duc d'Olivares, se la política tradicional, intenten transformar l'estat espanyol en estat unitari per tal de poder subjugar més fàcilment els territoris autònoms de les lleis feudals i centralistes de Castella. La mobilització dels soldats i el finançament de la guerra en són l'aspecte principal. El Principat s'hi oposa. El País Valencià, més debilitat políticament per les circumstàncies immediates, ha d'accedir i acceptar la "unió d'armes".
- Primera meitat del s. XVII Malgrat els esforços de la monarquia per aconseguir la unitat política, financera i militar de la Península, no ho aconsegueix del tot. Els PPCC, gràcies a la seva autonomia, s'alliberen de la forta inflació monetària castellana. Aquesta oposició du al trencament violent.
- 1640-52 Corpus de Sang, 7 de juny del 1640. Guerra dels Segadors, revolta social i nacional contra el règim senyorial feudal i contra la monarquia absoluta i centralista. República catalana sota la protecció francesa de Lluís XIII. Pau Claris aglutina totes les classes mitjanes i populars, agràries i urbanes, mentre que la noblesa, castellanitzada, es passa en bloc al bàndol del rei Felip V.
- 1640 Sublevació i independència de Portugal. Durant la Guerra dels Segadors, el port i la ciutat de València experimenta una forta expansió econòmica. Malgrat tot, el 1648, a València, hi ha una forta inestabilitat social i es respira un ambient revolucionari.
- 1648 Sublevació i independència d'Holanda. Pau de Westfàlia.

- 1648-80 Derrotes de la monarquia espanyola, que ha de fer marxa enre-re al procés centralitzador.
- 1652 Capitulació de Barcelona i final de la Guerra dels Segadors.
- 1659 Tractat dels Pirineus. Segregació del territori de l'actual Catalunya-Nord i la seva incorporació a l'imperi francès.
- 1660 França aboleix les constitucions i institucions catalanes als nous territoris assolits. Dura repressió contra l'oposició catalana.
- 1661-74 Revoltes a la Catalunya-Nord per tal de reincorporar-se als PPCC.
- 1693 2a. Alemanya: els pagesos repobladors de les terres abandonades pels moriscs reivindiquen els Furs de Jaume I contra les jurisdiccions senyorials de tipus feudal i d'influència castellana.
- 1700 Mort de Carles II sense successió. Felip de Borbó, representant del centralisme francès i de l'esperit i interessos aristocràtics i feudals, s'enfronta a Carles d'Àustria, representant de l'esperit federalista i descentralitzador i dels interessos de les classes populars i mitjanes dels PPCC. El català deixa de ser oficial a la Catalunya-Nord, Lluís XIV en prohibeix l'ús.
- 1705 Carles d'Àustria suprimeix les jurisdiccions i privilegis senyorials al País Valencià.
- 1707 Felip V derrota els valencians a la batalla d'Almansa. Pèrdua d'Aragó i València. Retorn a la situació anterior de privilegis nobiliaris i feudals i dura repressió contra les classes populars (maulets).
- 1708-82 Sota la sobirania d'Anglaterra, Menorca experimenta un gran progrés econòmic, social, polític, cultural i lingüístic, que la distingeix clarament en relació amb la crisi general a la resta dels PPCC
- 1713 Pau d'Utrecht: Menorca a la sobirania anglesa.
- 1714 Barcelona, i amb ella la resta de Catalunya, cau sota les armes de Felip V. El català deixa de ser idioma oficial al Principat.
- 1715 Mallorca, i la resta de les Illes excepte Menorca, cau sota les armes de rei Felip V. El català, excepte a Menorca, deixa de ser llengua oficial a les Balears.
- 1714-25 Insurreccions populars contra el nou règim.
- 1717 Decret de Nova Planta. Abolició de les lleis, constitucions i institucions de tots els PPCC sota el poder de Felip V. Dura repressió i fort retrocés econòmic, social i cultural. El renaixement iniciat al final del segle anterior no serà reprès fins a la segona meitat del segle XVIII. Inici d'un fort centralisme. Supressió de totes les universitats del Principat, que són substituïdes per la de Cervera. Abolició del dret d'extrangeria, per la qual cosa els catalans esdevenen espanyols per obligació. Els PPCC perden la seva sobirania i passen a ser simples territoris administratius de l'estat borbònic espanyol centralitzat.
- 1720 El català deixa de ser oficial a l'Alguer.
- 1729 Es crea l'Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona, predecessora de l'Acadèmia Desconfiada.
- 1734-36 Noves temptatives de revolta: "Via fora els adormits", i missatge d'auxili al rei Jordi II d'Anglaterra.
- 1758 Creació de la Junta de Comerç, de Barcelona.
- 1760 Els diputats de Barcelona, València, Ciutat de Mallorca i Saragossa presenten a les Corts de Madrid un memorial reivindicant les llibertats nacionals.
- 1765 A partir d'aquesta data, tensions del

- problema rabassaire i revoltes reivindicant la perpetuació dels contractes d'arrendament.
- 1771-80 Se signen nous decrets contra l'ús de la llengua catalana i contra altres drets abolits en la Nova Planta.
- 1776 Fundació de la Societat Econòmica d'Amics del País Valencià.
- 1778 Fundació de la Societat Maonesa de Cultura, i de la Societat Econòmica d'Amics del País de Ciutat de Mallorca.
Autorització reial a diversos ports catalans per poder comerciar amb les colònies americanes.
- 1788 La corona castellana recupera Menorca. Immediat procés regressiu d'aquesta illa que contrasta amb el progrés de l'època de dominació anglesa.
- 1789 Revolució francesa. Al Principat, escassetat i revoltes.
- 1793-95 Guerra Gran contra la Convenció francesa. El Principat s'ha de defensar i fer lleves de soldats pel seu propi compte, per manca d'ajut de Madrid.
Els revolucionaris francesos elaboren diversos projectes de restauració de les llibertats catalanes.
- 1802 M. Sanelo proposa a la Societat Econòmica d'Amics del País Valencià la reglamentació i l'ensenyament de l'ortografia pròpia dels PPCC.
- 1808-14 Guerra del Francès o napoleòniques. Invasió i reorganització política. Malgrat l'interès tàctic de Napoleó de donar llibertats polítiques i nacionals als catalans, forta oposició popular.
- 1808 Junta Suprema de Catalunya, de València i de les Balears. La manca d'un rei facilita l'organització i l'esperit federatiu.
Inici de les guerres independentistes americanes.
- 1810-12 Corts de Cadis.
- 1812 Primera constitució de l'Estat espanyol, de tendència unitària i liberal. Malgrat el mandat rebut de la Junta Suprema els delegats catalans no saberen defensar la reivindicació de les llibertats perdudes sota Felip V. A Mallorca, primer diari en català, *Diari de Buja*, anticonstitucional.
- 1813 Decret sobre llibertat d'indústria.
- 1814 Ferran VII restableix l'absolutisme borbònic
- 1815 Abolició del decret de 1813 i restabliment de l'organització gremial.
- 1817, 1819 Sublevacions a favor del liberalisme a Barcelona i València.
- 1820 Alçament de Riego i inici del trienni liberal. Fi de l'*Antic Règim*.
- 1823 Invasió de l'exèrcit francès, "Els Cent mil fills de sant Lluís", que suprimeix el govern liberal, restaura l'absolutisme i féu exiliar polítics liberals.
- 1823-26 Ocupació francesa del Principat. L'entrada massiva dels manufacturats francesos provoca la crisi de la indústria catalana.
- 1825 Alçament dels Malcontents, al Principat.
- 1826 Retirada de l'exèrcit francès.
- Del 1828 en-avant L'inici del comerç intens amb les Antilles i la desamortització agrària obre pas a una petita revolució econòmica a Mallorca i Menorca (horta, vinya, ametllers, calçat); Eivissa i Formentera, tanmateix, s'han de refiar de les salines i pesca.
- 1830 S'introdueixen els primers vapors.
- 1833 La revista *El Vapor* publica La Pàtria, de Bonaventura Carles Aribau.
- 1833-40 Primera guerra carlina.
- 1834 Llibertat d'indústria i supressió definitiva del sistema gremial.
- 1835 Revolució liberal. La Junta Provisional

- Superior Governativa de Catalunya proposa a les de València i Aragó la restauració modernitzada de la Confederació catalano-aragonesa.
- 1839-43 Període progressista. Aparició del republicanisme federal dirigit per Abdó Terrades.
- 1840-43 Regència d'Espartero.
- 1841 Els aranzels lliurecanvistes perjudiquen la indústria del Principat i ensorren la sedera valenciana.
- 1842 Bombardeig a Barcelona.
- 1842-44 Moviments antiespartistes a Catalunya i al País Valencià. Revolta liberal de la "Jamància". Abdó Terrades proclama la república a Figueres.
- 1844-54 Decenni de repressió i clandestinitat obrera i dels partits liberals.
- 1848 Inauguració del primer ferrocarril (Barcelona-Mataró).
- 1846-49 Guerra dels Matiners (segona guerra carlina).
- 1854-56 Bienni progressista.
- 1855 Primera vaga general seguida per tots els obrers del Principat.
- 1859 Fundació dels Jocs Florals de Barcelona.
- 1864-67 Pronunciaments i moviments progressistes dirigits per Prim a diversos indrets dels PPCC.
- 1867 Els obrers catalans entren en contacte amb l'AIT, al seu segon congrés.
- 1868 Revolució de Setembre: suprimí la monarquia borbònica. Sufragi universal, dret d'associació obrera, llibertat de cultes.
- 1868-74 Fort creixement del moviment obrer als PPCC.
- 1869 Pacte de Tortosa: els republicans liberals, sota la direcció de V. Almirall, decideixen el projecte de restauració de la Confederació catalano-aragonesa, dins un estat republicà i federal espanyol.
- 1870 Les Corts espanyoles elegeixen rei Amadeu de Savoia.
- 1872-75 Tercera guerra carlina.
- 1873 Proclamació de la República Estanislau Figueres, primer president. Fracassa l'intent de proclamació de l'Estat Català. Pi i Margall, segon president de la República no reeixirà en els seus projectes de reforma social i política.
- 1874 Cop d'estat del general Pavía. Restauració de la monarquia borbònica en la figura d'Alfons XII.
- 1876-86 Gran expansió econòmica. Període de "la febre d'or".
- 1878 C. Llombart funda "Lo Rat Penat" i l'any següent s'inicien els Jocs Florals de València, que cediren influència als interessos de la burgesia agrària conservadora.
- 1878-79 Agitació a l'horta valenciana.
- 1880 Primer Congrés Catalanista, impulsat per Valentí Almirall.
- 1881 Apareix el primer exemplar de la revista *L'Avenç*.
- 1882 Creació de la Lliga de Viticultors Rabassaires de Catalunya. Agitació social a València: Vaga dels curtidors i *lock-out* patronal. Fundació del Centre Català, per Valentí Almirall.
- 1883 La fil·loxera ja ha causat estralls en el camp català.
- 1885 "Memorial de Greuges" de polítics, intel·lectuals i forces vives de Catalunya a Alfons XII. Mort d'Alfons XII i regència de Maria Cristina fins el 1902.
- 1887 Escissió del Centre Català. El grup més dretà funda la Lliga de Catalunya.
- 1888 Primera Exposició Universal de Barcelona.
- 1890 Primer u de maig.
- 1891-96 Forta agitació rabassaire.

- 1892-97 Període d'atemptats anarquistes, primer a València i després a Barcelona.
- 1892 "Bases de Manresa", projecte d'autonomia per al Principat aprovat al Congrés convocat per la Unió Catalanista, fundada l'any anterior.
- 1893 2a. Festa Modernista al Cau Ferrat, Sitges. Aquest moviment cultural prencos i assolirà les millors fites artístiques de l'art català.
- 1894 Execució d'anarquistes a Montjuïc. Blasco Ibáñez funda *Pueblo*, diari anticlericà, republicà i demagògic. Blasco serà el paral·lel valencià del lerrouxisme català.
- 1896 Onada anarquista. El 1888 havia estat dissolta la Federació de Treballadors de la Regió Espanyola; ara els treballadors no semblen tenir cap central: moviments vaguístics incontrolats. Empresonaments massius i procés de Montjuïc.
- 1898 Pèrdua, per part de l'estat espanyol, de les darreres colònies americanes: Cuba, Puerto Rico i Filipines.
- 1899 "El tancament de Caixes", moviment de resistència passiva de la burgesia catalana contra la nova llei tributària.
- 1901 Vaga de tramviàries, a Barcelona. Madrid envia Alejandro Lerroux, demagog i hàbil cabdill radical: masses d'obres el segueixen, la qual cosa afebleix el moviment popular a favor del catalanisme.
- 1902 Comença el regnat d'Alfons XII. Es tornen en el poder els partits liberal i conservador espanyol. Aquest immobilisme genera insatisfacció als PPCC.
La mort de mossèn J. Verdaguer causa una gran commoció al Principat.
- 1904 Fundació de "València Nova", per la burgesia.
Comença a regir la llei de descans dominical.
- 1906 Llei de jurisdiccions per a reprimir els delictes contra l'exèrcit i la unitat espanyola. Contra aquesta llei neix "Solidaritat Catalana", que agrupà tots els partits catalans, excepte el lerrouxista. A València, els republicans s'hi adheriran.
1r. Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Creació dels Estudi Universitaris Catalans.
- 1907 A les eleccions municipals de Catalunya triomfa la candidatura de Solidaritat-Solidaritat. Primera Assemblea Regionalista Valenciana. Creació de l'Institut d'Estudis Catalans.
- 1908 Es funda Joventut Valencianista, de caire nacionalista.
- 1909 Protesta popular contra la guerra del Marroc que desemboca en vaga general i la "Setmana Tràgica". La repressió de les autoritats fou severa: nombrosos afusellaments.
- 1910 Constitució de la Confederació Regional de Treballadors de Catalunya, Catalunya, anarco-sindicalista, de la qual sorgirà, l'any següent, la CNT.
- 1911 Ressorgeix el moviment obrer a les Illes. Contactes amb el moviment del Principat.
Mort Joan Maragall.
- 1913 Promulgació de les Normes ortogràfiques del català.
- 1914 Vaga general a València. S'organitza la Mancomunitat de Catalunya (fecunda obra de creació d'infraestructures polítiques, culturals, econòmiques i socials al Principat), presidida per Enric Prat de la Riba.
- 1914-18 Primera Guerra Mundial. Crisi de l'economia agrària valenciana i eufòria exportadora de la indústria catalana.
- 1917 L'exèrcit pren part en la política espanyola. Des de posicions de trencament radical amb les estructures de l'estat central (Assemblea de parla-

- mentaris), la Lliga passa en pocs mesos a un capteniment totalment conservador i de solidaritat i defensa de la monarquia trontollant. Al País Valencià esclata un moviment revolucionari que s'estén als principals centres industrials catalans. És ofegat amb la intervenció de l'exèrcit. Les Normes ortogràfiques es completen amb l'aparició del Diccionari Ortogràfic. La Revolució Russa acaba amb el règim dels tsars i instaurarà el règim comunista.
- 1917-23 Només en aquest període a Barcelona hi ha 809 atemptats en les lluites entre obrers i patrons, dels quals 440 víctimes són obrers i 218 són patrons i contramestres.
- 1918 Congrés Obrer de Sants. Creació de la Unió Valencianista, d'ideologia semblant a la de la Lliga Regionalista. Forta agitació nacionalista al Principat. Projecte d'estatut d'autonomia.
- 1919 Vaga de "La Canadenca", que es converteix en vaga general i en una de les més importants de la nostra història social.
- 1920 Aparició del terrorisme al servei d'alguns patrons i creació del "Sindicat Lliure", totalment sotmès a la patronal. El governador civil Martínez Anido dissol la CNT i empresona i deporta nombrosos líders obrers. Aplicació de la llei de fugues. Assassinat de Francesc Layret. Creació del Partido Comunista de Espanya.
- 1921-22 La guerra del Marroc, que fa anys que dura, és adversa a les tropes espanyoles.
- 1922 Fundació d'Acció Catalana i d'Estat Català, aquest darrer, independista.
- 1923 Assassinat de Salvador Seguí, principal líder de la CNT, i de Salvador Comes.
- Fundació de la Unió Socialista de Catalunya.
- Cop d'estat del general Primo de Rivera, capità general del Principat, i instauració de la Dictadura.
- 1924 La CNT és declarada il·legal i detinguts els seus dirigents. Persecució del moviment obrer i catalanista mentre que la UGT i el PSOE s'acomoden a la nova situació.
- 1925 Supressió de la Mancomunitat de Catalunya, després de dos anys d'haver estat desvirtuada.
- 1926 Macià, des de l'exili, organitza una invasió a Catalunya per Prats de Molló. Aquesta temptativa –com molts altres complots i atemptats– fracassa, però serveix per fer conèixer internacionalment la qüestió catalana.
- 1926-68 Promogut per Antoni Maria Alcover i redactat, principalment, per Francesc de B. Moll, apareix el Diccionari català-valencià-balear, una vasta obra lexical catalana.
- 1927 A València, els extremistes de la CNT funden la FAI.
- 1929 Exposició Universal de Barcelona. Greu crisi econòmica a tot el món capitalista. Augmenten els aldarulls arreu del país.
- 1930 Dimissió de Primo de Rivera i govern del general Berenguer. Llibertat de premsa i associació. Pacte de Sant Sebastià entre els republicans i socialistes espanyols i el catalanisme d'esquerre. Fundació del Bloc Obrer i Camperol (unió del partit Comunista Català i la Federació Comunista Catalano-Balear), marxista dissident de la 3a Internacional. Fundació de l'Agrupació Valencianista Republicana, esquerra burgesa filosocialista.
- 1931 Fundació d'Esquerra Republicana de Catalunya. Després les eleccions municipals del 12 d'abril, Francesc Macià proclama, dos dies més tard, el 14, la República Catalana dins la Federació

- Ibèrica. A l'estat espanyol es proclama hores més tard la Segona República. El dia 17, s'acorda substituir la República Catalana per la Generalitat de Catalunya, ara recuperada, mitjançant el compromís d'aprovació a Madrid d'un estatut d'autonomia.
- Amb el triomf republicà, a les Illes s'inicia una campanya per a la consecució d'una autonomia que dinamitzarà el procés de conscienciament nacional a les Balears i establirà un avantprojecte d'estatut que, per voluntat de Menorca, exclou aquesta illa, que vol integrar-se a l'estatut del Principat. Al País Valencià també hi ha un procés paral·lel de presa de consciència nacional i comença també la política per aconseguir l'autonomia. L'Estatut d'Autonomia redactat a Núria és plebiscitat i acceptat per un 75% de la població del Principat (99% dels votants) i rebutjat només per un 1%
- 1932 Aprovació per les Corts espanyoles de l'Estatut de Catalunya després d'haver estat retallat i desvirtuat. Pompeu Fabra publica la que és considerada la seva obra cabdal, el Diccionari General de la Llengua Catalana.
- 1933 Victòria electoral de les dretes a Espanya. Al Principat, tot i que perden posicions, les esquerres mantenen la majoria. Mor Francesc Macià i el succeeix Lluís Companys a la presidència de la Generalitat.
- 1934 El Parlament català aprova la llei de Contractes de Conreu, favorable als parcers, arrendataris i rabassaires, però moderada. El Tribunal de Garanties Constitucionals de Madrid l'anul·la i la retorna al Parlament català, que la torna a votar sense esmenar-la gens. Creació de l'Esquerra Republicana del País Valencià. Sis d'Octubre: revolta de la Generalitat de Catalunya contra l'aliança de dretes –Lerroux i la CEDA, organització considerada no republicana– al govern espanyol de Madrid. Vaga general i proclamació de l'Estat Català de la República Federal Espanyola. Fracassada la revolta, dura repressió contra el govern català, contra obrers i contra rabassaires. A València són suspesos els regidors valencianistes, per suposada participació en els fets del sis d'octubre. La repressió desprestigia el partit lerrouxista de Blasco Ibàñez i reagrupa partits valencianistes d'esquerra.
- 1935 Suspensió indefinida de l'Estatut d'autonomia del Principat.
- 1936 Front Popular, pacte electoral de partits marxistes, anarquistes i de burgesos d'esquerres, triomfa a les eleccions de febrer i retorna a la legalitat la situació anterior a l'octubre de 1935. Alliberat Companys, torna a la presidència de la Generalitat. El 18 de juliol s'aixequen grups de l'exèrcit i de diverses ideologies conservadores contra la República. L'aixecament militar controla Mallorca, Eivissa, Formentera i Cabrera, mentre que Menorca i tota la resta dels PPCC de l'estat roman fidel a la República.
- 1939 El Principat cau sota les armes feixistes dirigides pel general Franco. Barcelona cau el 26 de gener i, finalment, València, el 30 de març. Instauració d'una forta dictadura que configura un estat unitari i uniforme sense cap signe de catalanitat. Milers de catalans exiliats cerquen refugi, primer a França i després, empesos pel desenvolupament de la guerra a Europa, a altres indrets, bàsicament, a països sud-americans.
- 1939-45 Segona Guerra Mundial. L'acabament de la guerra comportarà la política de blocs sota la preponderància dels EUA (Estats Units d'Amèrica) i de l'URSS:

- 1940 Detingut pels alemanys a França, Lluís Companys és traslladat a Barcelona i lliurat als feixistes espanyols. L'afusellen el 15 d'octubre al castell de Montjuïc.
Josep Irla assumeix la presidència de la Generalitat a l'exili
- 1941-43 El règim del general Franco envia tropes per lluitar al costat dels alemanys.
- 1945 Creació de l'ONU (Organització de Nacions Unides).
- 1947 La festa d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat aplega 75000 catalans que, malgrat les dificultats, converteixen l'acte en un esclat nacionalista. A partir d'ara, les activitats populars catalanistes passen per Montserrat.
- 1953 L'Estat espanyol pacte amb els EUA i rep ajut econòmic a canvi de la instal·lació de bases militars americanes en el seu territori. Aquest reconeixement, encara que tardà, del règim franquista per parts dels EUA, en possibilitarà d'altres i ensorra les esperances de canvi polític d'acord amb les perspectives del final de la 2a Guerra Mundial.
- 1954 Reunits a l'ambaixada de la República espanyola a Mèxic, els diputats del Parlament de Catalunya elegeixen Josep Tarradellas president de la Generalitat.
- 1955 L'estat espanyol ingressa a l'Organització de les Nacions Unides (ONU), com a part de pacte amb els EUA.
- 1956-58 Els estudiants provoquen esdeveniments contraris al règim a la Universitat de Barcelona.
La situació econòmica possibilita l'organització de vagues a les principals ciutats de l'estat espanyol.
- 1960-70 Decenni de gran desenvolupament econòmic. La immigració als PPCC, iniciada als anys 20, assoleix el seu zenit durant la primera meitat de la dècada.
Simulacre d'obertura del règim, coincidint amb l'esclat turístic a l'estat espanyol. L'oposició política s'articula al redós del Partit Socialista Unificat de Catalunya, i mitjançant els posicionaments més avançats d'alguns elements de l'església.
- 1961 Fundació d'Òmnium Cultural, que el 1963 fou clausurat i no pogué reobrir fins el 1967. Fins aleshores, i durant temps encara, les activitats culturals es duïen a terme gràcies a activitats privades i de mecenatge i a col·laboracions d'instituts estrangers. Apareix el primer número de la revista, totalment en català, *Cavall Fort*.
Un grup de cantautors catalans impulsa els moviments dels *Setze Jutges* i de la *Nova Cançó*, que es proposen reivindicar el català a través de la música.
Construcció del mur de Berlín.
- 1962 Fundació de l'editorial *Edicions-62*. Al setembre unes riudes al Vallès provoquen morts i greus danys.
- 1963 Assassinat de John Kennedy, president dels EUA.
- 1964 El sindicat Comissions Obreres s'estén per Catalunya i aglutina una part important del moviment obrer del país, malgrat la clandestinitat. The Beatles, grup musical anglès, obtenen un gran èxit amb la seva música.
- 1966 L'enterrament de l'abat Escarré, que l'any 1963 efectuà declaracions, al diari francès *Le Monde*, d'oberta oposició amb les estructures de l'estat esdevé una manifestació popular de catalanisme, amb participació de diversos sectors ideològics. La Caputxinada: assemblea de constitució d'un sindicat democràtic català d'estudiants, en un convent a Barcelona, i el consegüent assalt policial reforçà

- la lluita antifranquista d'importants sectors eclesiàstics i professionals.
- 1968 Revolta estudiantil del Maig Francès. Els tancs russos acaben amb la *Primavera de Praga*.
- 1969 Els EUA aconseguen que l'home arribi a la Lluna.
- 1970 Coincidint amb el procés de Burgos, que decretà sis condemnes a mort, 300 intel·lectuals catalans es tanquen a Montserrat. Enfront les greus protestes generalitzades, el govern espanyol respongué amb l'estat d'excepció.
- 1971 Creació de l'*Assemblea de Catalunya*, organisme unitari que acollí totes les forces d'oposició franquista en base a la reivindicació de llibertat, amnistia, restabliment de l'Estatut d'autonomia i coordinació amb la resta de forces democràtiques de l'estat espanyol.
- 1972 Escàndol Watergate als EUA.
- 1973 Mor, en atemptat a Madrid, Carrero Blanco, primer successor de Franco, en la presidència del govern espanyol, nomenat pel mateix dictador al gener del mateix any. L'organització basca ETA (Euskadi ta Askatasuna) fou qui preparà i dugué a terme l'atemptat.
- 1974 Arias Navarro, que actuà com a fiscal en la repressió nacionalista durant la Guerra Civil i fou ministre de Governació amb Carrero Blanco, substitueix aquest en la presidència del govern espanyol, des d'on volgué promoure una tímida obertura política que no modifiqués les estructures del règim franquista.
Salvador Puig Antich, jove activista del Movimiento Ibérico de Liberación és executat pel procediment del garrot. De res no valen les peticions de clemència que d'arreu del món arriben al dictador, ni el precedent de Burgos, que a última hora procedí a la commutació de la pena capital.
- 1975 El 20 de novembre mor el general Franco. Dos mesos abans de morir encara signa condemnes a mort.
- Joan Carles de Borbó és proclamat rei.
- 1976 Trenta-set anys després, apareix una premsa diària en català: el primer exemplar del diari *AVUI* surt al carrer el 23 d'abril.
Cessament d'Arias Navarro, homes de confiança del rei gestionen el nomenament d'Adolfo Suárez, el qual immediatament encapçala un govern a mig camí entre franquistes i demòcrates.
Les Corts espanyoles aproven la llei de Reforma política, sotmesa a referèndum enfront el desig de l'oposició democràtica que sostenia la ruptura com a via d'evolució.
Commemoració multitudinària de l'Onze de setembre, a Sant Boi.
- 1977 L'extrema dreta franquista assassina els membres d'un bufet laboralista a Madrid. Poc després es legalitza, en plenes vacances de Setmana Santa, el PCE i més tard el PSUC, partits que, juntament, amb Esquerra Republicana de Catalunya havien quedat exclosos de la legalització generalitzada amb anterioritat. ERC no serà declarada legal fins passades les eleccions del 15 de juny. El govern sorgit de les urnes pacta amb l'oposició un programa de govern –Pactes de la Moncloa– que inclou l'amnistia per als delictes polítics fets durant el franquisme i que les Corts serien constituents, la qual cosa significà l'abandonament de la reforma del franquisme i el gir definitiu cap a la democràcia.
Els diputats i senadors catalans constitueixen l'Assemblea de Parlamentaris per empènyer el govern de Madrid a reconèixer la Generalitat. L'Onze de setembre, a Barcelona, es manifesten més d'un milió de persones que demanen l'estatut d'autonomia. El dia 29 del mateix mes, el govern de Madrid reinstaura provisionalment la Generalitat de Catalunya.

- El 23 d'octubre, Josep Tarradellas arriba a Barcelona enmig d'una impressionant rebuda popular.
- 1978 Decret mitjançant el qual el català s'incorpora al sistema educatiu bàsic del Principat.
Aprovació de la Constitució, que sota la fórmula "cafè per a tothom" articula l'estat de les autonomies. Aquell mateix estiu comença, a Sau, el treball dels parlamentaris catalans per a la redacció d'un projecte d'estatut d'autonomia.
- 1979 A l'abril, primeres eleccions municipals lliures després de la dictadura franquista.
Les Corts espanyoles retallen i aproven l'Estatut de Catalunya, redactat a Sau per una comissió de polítics catalans; el poble de Catalunya l'aprova en referèndum el 25 d'octubre.
Decret pel qual s'incorpora el català als sistemes d'ensenyament del País Valencià i les Illes.
Neix *Terra Lliure*, organització de lluita armada per a l'alliberament dels Països Catalans.
- 1980 Eleccions al Parlament de Catalunya, al març. La coalició nacionalista Convergència i Unió (CiU) obté majoria relativa; el pacte parlamentari entre CiU, ERC i CC-UCD dona suport al govern monocolor de CiU. Jordi Pujol és elegit President de la Generalitat.
La UCD (Unión de Centro Democrático), al poder al govern central, fa un gir a la dreta amb la intenció d'alentir el procés autonòmic.
- 1981 Mentre al Congrés dels diputats de Madrid es votava la investidura de Calvo Sotelo com a successor de Suárez, el 23 de febrer, es produeix un intent de cop d'estat militar, encapçalat per un tinent coronel de la *Guardia Civil*, Tejero, i el capità general de València, Milans del Bosch.
L'endemà els rebels, que havien assetjat les Corts, es lliuren a les forces democràtiques. Malgrat tot, el poder espanyol conclou que ha de retallar les autonomies i promou la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic, que provoca nombroses manifestacions de rebuig.
- 1982 Estatut d'Autonomia del País Valencià.
Triomf, amb majoria absoluta de diputats, del Partido Socialista Obrero Español a les eleccions a corts espanyoles celebrades el 28 d'octubre. Felipe González forma el seu primer govern. Narcís Serra deixa l'alcaldia de Barcelona per incorporar-se al govern de l'estat.
- 1983 Estatuts d'autonomia de les Illes Balears i d'Aragó.
Les eleccions autonòmiques al País Valencià donen la victòria al PSOE, Joan Lerma serà elegit President de la Generalitat Valenciana. A les Illes, guanya la dreta espanyolista i Gabriel Cañellas, resulta elegit President de la comunitat.
El Parlament de Catalunya aprova, a l'abril, la Llei de Normalització Lingüística. Al País Valencià, una llei similar és aprovada al novembre.
Apareix el GAL (Grupos Antiterroristas de Liberación), de caire espanyolista que centra les seves accions contra refugiats bascs a l'estat francès i contra membres d'ETA.
Aviat es descobreixen connexions entre el GAL i funcionaris de la policia espanyola, que reben el suport del propi govern espanyol.
TV3, Televisió de Catalunya, inicia les seves emissions.
- 1984 CiU guanya les eleccions al Parlament de Catalunya i obté la majoria absoluta dels diputats. Poc abans de la nova investidura de Jordi Pujol com a President de Generalitat s'anuncia el seu procés, per part del fiscal general de l'estat, com a antic directiu de Banca Catalana.

- Sota la inspiració de CiU i de Miquel Roca i Junyent es crea el Partido Reformista Democrático, en un intent de regenerar la política espanyola de centre progressista.
- 1985 L'Estat espanyol signa el Tractat d'Adhesió a la Comunitat Econòmica Europea, amb efectes de primer de gener de l'any 1986.
- 1986 Celebració del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, amb la finalitat de normalitzar l'ús de la llengua.
Llei de Normalització Lingüística a les Illes.
Al març se celebra el referèndum per la permanència d'Espanya a l'OTAN, en contra les promeses electorals del PSOE. Les eleccions generals del juny renoven a la baixa la majoria absoluta del PSOE, que accentua una involució conservadora amb retòriques neocentralistes, política exterior arreglerada a favor dels EUA i mesures sòcio-econòmiques severes per a les classes populars. La proposta d'inspiració catalana per Espanya, el PRD, obté un migrat resultat i no aconsegueix cap parlamentari. Finalment l'Audiència de Barcelona decideix no processar Jordi Pujol ni cap dels antics 25 directius de Banca Catalana.
- 1987 L'organització ETA comet, a Barcelona, l'atemptat d'Hipercor, que causà 21 morts i nombrosos ferits.
Les eleccions autonòmiques al País Valencià i a les Illes repeteixen presidència.
Neix Iniciativa per Catalunya, federació de partits encapçalada pel PSUC, amb el propòsit de reagrupar un ampli sector progressista d'esquerra per l'eixamplament de l'autogovern, les llibertats i un repartiment més just de la riquesa
- 1988 Convergència i Unió repeteix la majoria absoluta a les eleccions catalanes.
- El 14 de desembre, vaga general a l'estat convocada per la totalitat de sindicats i organitzacions obreres.
- 1989 Caiguda del mur de Berlín: emblemàtic final de la desaparició de la política de blocs i inici de la davallada dels règims comunistes europeus. La inauguració de l'Estadi Olímpic de Montjuïc esdevé un acte d'afirmació nacional i contrari a la presència reial. Eleccions a corts espanyoles el 30 d'octubre, el PSOE renova, al límit, la majoria absoluta.
- 1990 Es descobreixen els primers casos de corrupció política als principals partits d'àmbit estatal, PSOE i PP. Iraq envaeix Kuwait i annexiona el territori d'aquest emirat àrab al seu domini.
- 1991 Esclata la Primera Guerra del Golf: la maquinària bèl·lica de la majoria de països occidentals, sota el comandament dels EUA, alliberen l'Iraq, amb el vist-i-plau de l'ONU.
La Coordinadora Nacional de Catalunya Lliure aprova a Vinaròs l'Avantprojecte de Constitució Catalana, l'àmbit de la qual abraça la totalitat dels Països Catalans.
Autodissolució de Terra Lliure-IV Assemblea. Esquerra Republicana de Catalunya integra al seu partit activistes de l'organització. Malgrat tot, un nucli reduït continua amb les activitats armades, que vindiquen en nom de Terra Lliure-III Assemblea. Al desembre, els dotze estats europeus que configuren la CEE (Comunitat Econòmica Europea) signen el Tractat de Maastricht, mitjançant el qual es proporcionen les bases per a la futura Unió Política, Econòmica i Monetària.
Les eleccions autonòmiques al País Valencià i a les Illes no aporten canvis en les respectives presidències.
- 1992 CiU repeteix la majoria absoluta i, per quarta vegada, continua formant el

govern català. ERC aconsegueix un augment de diputats i vots. Pocs dies abans de la inauguració dels Jocs Olímpics, la policia procedeix a la detenció indiscriminada de persones relacionades amb moviments independentistes. El 25 de juliol, a Barcelona, s'inauguren els XXV Jocs Olímpics de l'era moderna.

- 1993 La crisi econòmica mundial repercuteix fortament en les indústries catalanes i l'índex de persones en atur augmenta considerablement. El 25 de juny es convoca una vaga general de mitja jornada, que assoleix un relatiu èxit. El dia 6 de juny, se celebren eleccions generals a Espanya. La dreta espanyola s'uneix sota les sigles del Partido Popular (PP) la qual cosa facilita la bipolarització entre aquest partit i el PSOE, que finalment surt victoriós malgrat una davallada important de vots i la pèrdua de la majoria absoluta que ostentava des del 1982. Formarà govern gràcies al suport que rep del grup parlamentari català de CiU (Convergència i Unió). Mitjançant la premsa espanyolista, es difonen sistemàticament atacs contra tot el que té a veure amb la Generalitat de Catalunya, intentant crear una greu animadversió contra la nostra nacionalitat. El projecte d'unitat europea passa a denominar-se Unió Europea (UE).
- 1994 La totalitat dels sindicats i organitzacions obreres convoquen vaga general el 27 de gener, contra les mesures econòmiques del govern que només compta amb el suport de la patronal i la burgesia benestant més reaccionària. L'animositat que generen els partits de dreta contra Catalunya augmenta de to, coincidint amb el suport parlamentari que el PSOE rep de CiU en la política estatal. La desaparició de la política de blocs

deriva, en el món occidental, en una forta crisi dels valors socials de les esquerres, que és aprofitat pels partidaris del nou model de liberalisme creixent. Socialment les Organitzacions no Governamentals (ONG) prenen relleu i agrupen posicions crítiques i pràctiques enfront les determinacions polítiques dels governs.

- 1995 Malgrat l'aprovació del Consell de ministres per retornar a Catalunya l'arxiu de la Generalitat pres pel franquisme, aquest retorn no es du a terme per l'oposició virulenta de masses espanyolistes esperonades contra Catalunya, les qual el reclamen com a "botí de guerra". Les eleccions municipals i autonòmiques, a la majoria de comunitats de l'estat espanyol, atorguen un clar triomf al Partido Popular, que domina a tot l'estat excepte al País Basc, Extremadura, Castella-La Manxa i Catalunya. A València el nou govern autonòmic del PP declara incompatible, al seu territori autonòmic, l'equiparació de titulacions de llengua catalana obtingudes al Principat i a les Illes. Igualment prohibeix les referències a la unitat de la llengua dels PPCC en els llibres de text escolar. El nou president valencià, Eduardo Zaplana, d'origen castellà, no parla la llengua autòctona. Diversos casos de corrupció d'alts càrrecs del govern socialista dificulten la governabilitat de l'estat espanyol i augmenten les perspectives d'un govern de dreta, que compta amb la majoria dels mitjans de comunicació i premsa escrita al seu favor. Els atacs a Catalunya continuen essent una de les fórmules més emprades per la dreta (PP) i pel secretari general de la coalició Izquierda Unida (IU), malgrat les crítiques que rep aquest últim de part d'Iniciativa per Catalunya, associat a nivel de política estatal amb IU.

- Continua la guerra a l'antiga Iugoslàvia; els serbis desafien la comunitat internacional i practiquen la neteja ètnica als territoris bosnis ocupats. Es reemprenen les investigacions del GAL (Grupos Antiterroristas de Liberación) que impliquen en la lluita bruta contra ETA fins el ministre de l'Interior.
- La III Assemblea de Terra Lliure anuncia la seva dissolució, l'11 de setembre.
- Eleccions al Parlament de Catalunya, al novembre. CiU, 60 diputats, repeteix victòria però perd la majoria absoluta. PSC, 34 diputats; PP, 17; ERC, 13 i IC-Els Verds, 11 diputats. Jordi Pujol continua a la Presidència de la Generalitat i forma govern de CiU en solitari mentre resta a l'expectativa de l'evolució de les eleccions anticipades espanyoles de l'any següent.
- 1996 Manifestacions a València en contra de la política educativa del PP. El 3 de març, eleccions legislatives espanyoles. El *Partido Popular* rep el suport explícit de banquers, representants de les ideologia franquista, encara vius i de la major part dels mitjans de comunicació però no aconsegueix la majoria absoluta que preveia i es veu obligat a pactar amb CiU, el PNV (Partit Nacionalista Basc) i CC (Coalició Canària) la investidura de José María Aznar. Un grup d'encaputxats ataca, amb navalles, bastons i pistoles, els independentistes assistents a la diada nacionalista del Pi de les Tres Branques. El Tribunal Constitucional espanyol sentència contra l'etiquetatge de productes només en català.
- 1997 El creixement econòmic iniciat l'any anterior dispara la inflació. Al setembre el PNV trenca el pacte de governabilitat amb el PP, que continua rebent suport dels catalans de CiU i dels canaris de CC.
- Madrid impulsa el decret d'humanitats en l'ensenyament, que dona una visió centralista i allunyada de les diferents realitats nacionals. Escissió a ERC i creació del Partit per la Independència, que es dissoldrà gairebé dos anys més tard.
- 1998 Les tensions causades per l'actitud centralista del PP marquen la política espanyola. Treva d'ETA, que durarà fins a finals de l'any següent, sense que el govern espanyol aprofiti cap via de diàleg. Escissió a Iniciativa per Catalunya i creació d'Esquerra Unida i Alternativa.
- 1999 Les eleccions autonòmiques al País Valencià atorguen de nou la victòria a la dreta espanyolista del PP, la qual cosa, junt amb el manteniment del poder de l'alcaldia de la ciutat, comporta un retrocés considerable de la cultura i projecció autòctona i continuades prohibicions i impediments a qualsevol activitat cultural de caràcter propi. A les Illes, el Pacte de Progrés (PSOE, PSM, EU i UM) aconsegueix el govern de la comunitat, després d'anys de govern conservador, Francesc Antich és elegit President. Les eleccions al Parlament de Catalunya donen 56 diputats a CiU, quatre més que als socialistes del PSC, ERC i el PP obtenen 12 diputats cada formació i ICVerds, 3. Jordi Pujol continua de President de la Generalitat, amb govern de CiU, però manté el pacte amb la dreta espanyola, la qual cosa impedeix el desenvolupament propi del país ja que l'estat continua frenant les inversions a Catalunya malgrat que hi manté un considerable dèficit respecte dels ingressos que obté dels catalans.
- 2000 El 12 de març el PP guanya amb majoria absoluta les eleccions legislati-

- ves espanyoles. Subvencionarà amb diner públic la Fundación Francisco Franco, destinada a enaltir la figura del dictador.
- 2001 L'atemptat terrorista al Trade World Center, l'onze de setembre, a Nova York, commou el món sencer. Mor, en atemptat d'ETA a Barcelona Ernest Lluch.
- 2002 El primer dia de l'any es posa en circulació la nova moneda de l'euro. El moviment mundial antiglobalització pren cada vegada més força entre la societat civil. A Barcelona és durament reprimit per les forces del govern espanyol. Al juny vaga general arreu de l'estat en contra de les mesures socials i econòmiques del govern central. El PP aprova la Llei de partits, que limita el dret de lliure associació. El petrolier *Prestige* aboca davant les costes gallegues mils de tones de petroli que s'escamparan per tot el mar Cantàbric, les costes franceses i Portugal. La gestió del govern espanyol en aquest afer és fortament contestada pels milers de voluntaris d'arreu que col·laboren amb la població autòctona en la neteja del mar, les roques i les platges.
- 2003 El President del Tribunal Constitucional nega el concepte de comunitats històriques, malgrat tot és mantingut en el càrrec. Els EUA pressionen la comunitat internacional per atacar Iraq. El màxim suport el reben del Regne Unit i Espanya. El 15 de febrer multitud de persones es manifesten arreu del món en contra de la guerra. Barcelona aplega més d'un milió i mig de persones en la que fins ara és la concentració més gran del país. El 20 de març les tropes angloamericanes inicien la invasió de l'Iraq. Francesc Camps substitueix Zaplana,

nou ministre a Madrid, com a President de la Generalitat Valenciana. Les eleccions municipals del 25 de maig no aporten canvis significatius a l'estat espanyol, malgrat les retallades contínues de llibertats col·lectives que promou la dreta i enfront de les quals el PSOE no sap respondre suficient fermesa.

Al País València la dreta torna a vèncer en les eleccions autonòmiques i el Bloc Nacionalista es queda de nou al llindar d'aconseguir representació parlamentària. Francesc Camps continua de President i gestiona la gran quantitat de diners amb què el govern espanyol premia des de fa anys la fidelitat dels seus polítics al País Valencià, que contrasta amb les retallades de les inversions al Principat i a les Illes, mentre va governar el Pacte de Progrés.

A les Illes, la dreta espanyolista del PP i Jaume Matas recuperen el poder autonòmic. Desmantellen els avenços, en l'àmbit social, nacional i ecològic, de l'antic govern de progrés.

CiU trenca el pacte amb el PP. El tren de gran velocitat (AVE) arriba a Lleida, des de Madrid, amb dos anys de retard i amb deficiències infraestructurals a la via.

El 16 de novembre les eleccions al Parlament de Catalunya, excepte el PP totes les forces polítiques reclamen un nou estatut d'autonomia. Artur Mas encapçala la llista guanyadora, CiU (46 diputats), però el pacte PSC (52 diputats), ERC (23 diputats) i ICV-EUiA (9 diputats) porta a l'oposició CiU després de 23 anys de govern. Pasqual Maragall és elegit President de la Generalitat, amb un govern tripartit (PSC-PSOE, ERC i ICV-EUiA)

El PP balear clausura Som Ràdio, única ràdio de les Illes que emetia íntegrament en català.

- El govern espanyol possibilita el títol de Llengua valenciana, separadament de la Llengua catalana, a les Escoles Oficials d'Idiomes.
- 2004 El PP balear canvia el model de política lingüística, permet la possibilitat d'un ensenyament obligatori en espanyol. Així mateix pren la competència lingüística a la Universitat Balear i l'atorga a un organisme polític de nova creació. Carod-Rovira ha de dimitir com a Conseller en Cap, pressionat pel PP i PSOE. 11 de març, atemptat a Madrid, exploren deu bombes en quatre trens, 192 morts i 1400 ferits. El govern del PP pretén culpar ETA malgrat la vindicació dels integristes d'Al-Qaida. Tres dies més tard, les urnes el foragiten del poder. El PSOE, amb majoria relativa, pacta amb catalans, bascos i altres forces minoritàries. A Catalunya les forces del *Tripartit* són clarament les vencedores –ERC passa d'1 a 8 diputats– i possibiliten el canvi a nivell estatal. A les Illes, PP i PSOE es reparteixen 4 escons, mentre que al País Valencià la dreta continua dominant amb majoria. Rodríguez Zapatero (PSOE) President del govern d'Espanya. El govern del PP balear abandona l'Institut Ramon Llull. La Generalitat valenciana, a mans també del PP, no hi havia volgut participar mai. Reneix el conflicte de la unitat de la llengua, a València s'organitzen manifestacions contra el català. Finalment el govern espanyol admet una única llengua sota dues denominacions; poc abans s'havia decantat per la idea de separar català i valencià. Es descobreixen pressions polítiques del govern espanyol en la no ratificació de l'hoquei català com a membre de la Federació Internacional.
- 2005 L'Acadèmia Valenciana de la Llengua aprova la denominació de "valencià com a "pròpia i històrica dels valencians" alhora que considera que la mateixa llengua és compartida a Catalunya i les Balears. Paralitzat el projecte de Constitució Europea després que França i Alemanya el rebutgen en referèndum. Cinc atemptats coordinats all metro i autobusos causen morts i el pànic a Londres. Al-Qaida se'n fa responsable. Els Regne Unit primer i després els EUA accepten la inexistència d'armes de destrucció massiva a l'Iraq, pretext esgrimit per a la guerra i invasió iniciada dos anys abans. Els antics governants espanyols mantenen silenci enfront l'engany al poble espanyol. En sessió del 30 de setembre, el Parlament català aprova –excepte el PP, tots els grups hi voten a favor– (89% dels diputats) un nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, pendent de ser ratificat per les Corts espanyoles. A diferència de la resta d'Europa i de Catalunya, on la dreta actual s'enfronta als respectius feixismes (Hitler i Franco), la dreta espanyola continua essent dirigida per ultraconservadors supervivents o hereus dels franquisme. Un manifest de suposats intel·lectuals catalans reclama per a Catalunya un nou partit polític que es fonamenti en el rebuig del nacionalisme de dretes o d'esquerres, reforçant la idea de l'espanyolisme unitari. Per tal de recuperar el poder, el PP no dubta en fomentar una política de crispació generalitzada i particular contra tot el que és català. Es promou el boicot als productes catalans, que causa significatives pèrdues. Des de l'emissora de la COPE, propietat de l'Església, s'atia l'odi xenòfob contra catalans, homosexuals i immigrants, malgrat les contínues denúncies. Diaris com *ABC*, *La Razón* i *El Mundo* participen i impul-

- sen també la fòbia catalana.
La Unió Europea amonesta el govern del PP al País Valencià, al destacar-ne la seva immoral política urbanística del litoral mediterrani.
La grip aviària, procedent de l'Àsia, amenaça una pandèmia i causa les primeres víctimes humanes.
- 2006 Destacats membres de l'exèrcit, la judicatura, l'Església, del poder econòmic i mediàtic amanacen l'aprovació de nou Estatut, que elabora per primera vegada el Parlament català, anteriorment ho van fer els parlamentaris catalans a Corts espanyoles.
Febrer. Manifestació *Som una Nació, i tenim el Dret a Decidir*, en defensa de l'Estatut sorgit del Parlament.
Març. ETA comunica un "Alto el foc permanent", però es prohibeix el congrés de *Batasuna* on l'organització basca havia de facilitar el procés de pau.
El Tribunal Suprem anul·la la supressió d'equiparació de títols per a l'ensenyament de la llengua que la Generalitat Valenciana havia dictat, i més tard negat el recurs de *Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament i Acció Cultural del País Valencià*.
El PP i PSOE aproven reformes d'Estatuts de comunitats espanyoles, els termes dels quals –calcats del català– el PP recorre al Tribunal Constitucional pel que fa a Catalunya. El *Defensor del Pueblo* també recorre l'Estatut català. El President de la comissió constitucional del Congrés espanyol fa befa de la retallada feta a l'Estatut català.
El 18 de juny el poble català aprova en referèndum el projecte d'Estatut (ERC i PP demanen el vot negatiu, per motius oposats). La participació és baixa, 49,41%, com a protesta per les retallades que ha sofert, però s'aprova amb el 74% dels vots.
Per pressions del PSOE espanyol,
- que definitivament abandona el projecte federalista albirat per Rodríguez Zapatero –qui havia promès aprovar l'Estatut sorgit del Parlament Català–, el President Pasqual Maragall no es presenta a les eleccions.
Eleccions l'1 de novembre, de nou el pacte de les forces d'esquerres entre PSC-PSOE, ERC i IC-Verds repeteix govern. La proposta espanyolista d'aliança PSC-PSOE amb CiU, que havia guanyat en escons, es defuig a Catalunya. José Montilla, President de la Generalitat. *Ciudadans. Partit de la Ciudadania*, conglomerat unit per l'anticatalanisme com a eix principal de les seves tesis aconsegueix tres escons.
El flux de migratori, especialment de població africana, de l'est d'Europa i de Sud-amèrica fa augmentar notablement el cens a Catalunya
Un estudi denuncia que la majoria de llibres de text en l'ensenyament obligatori omet o desvirtua la unitat de la llengua catalana.
Des de Catalunya, creix el malestar i les denúncies pel desprestigi de valors democràtics en la política i en l'àmbit de l'alta judicatura espanyola.
- 2007 Pasqual Maragall manifesta que se sent traït pel President espanyol, Rodríguez Zapatero, i que amb Espanya només es possible la "conllevància".
Dóna per acaba l'intent federalista que impulsava des de feia anys.
El govern valència tanca la recepció de les emissions de TV3 al País Valencià i dificulta l'accés de les minories –Bloc Nacionalista del PV i EU del PV– en augmentar el percentatge de vots per escó.
A les Illes el nou Estatut inclou l'equiparació del català amb el castellà, la qual cosa significa de fet anar contra l'ús i foment del català.
- 2008 La Cambra de Comerç de Barcelona denuncia que el Principat i el País Valencià aporten el 28,5% del PIB a

- l'Estat i només en reben el 23% en inversions.
El govern espanyol continua impedit que l'aeroport de Barcelona pugui tenir vols regulars transoceànics.
L'escalfament global del planeta és una qüestió acceptada a nivell mundial.
- 2009 Barack Obama pren possessió com a President dels EUA.
El Senat espanyol aprova una moció per exigir les emissions de TV3 al País Valencià, moció que s'incompleix... El PSPV i el PP continuen impedit l'entrada de la Generalitat Valenciana a l'Institut Ramon Llull
7 de març, «10Mil a Brussel·les», manifestació catalana a la capital Europea per demanar la independència.
Les autoritats franceses ordenen el tancament de les emissions de TV3 a Catalunya Nord
Amb més d'un any de retard el govern espanyol pacta el nou model de finançament de les autonomies, basat en els criteris del nou Estatut català
13 de setembre, a Arenys de Munt se celebra el primer referèndum per a la independència, els tribunals espanyols n'impedeixen, entre altres, a l'Ajuntament cedir-ne els locals.
13 de desembre, 166 municipis del Principat repeteixen l'experiència d'Arenys de Munt.
26 de novembre, els dotze principals diaris catalans publiquen un editorial conjunt amb el títol «La Dignitat de Catalunya», en defensa de la constitucionalitat de l'Estatut.
- 2010 El Tribunal Suprem Espanyol torna a emetre veredictes contra el recurs de la Generalitat Valenciana per tal que no es reconegui la titulació de filologia catalana com a vàlida per al "valencià".
16 sentències anteriors més de tribunals valencians en el mateix sentit
- no desanimen els intents secessionistes dels actuals mandataris proespanyols al País Valencià.
Es reiteren les consultes per a la independència arreu del territori.
L'exPresident de les Balears, Jaume Matas, dirigent de la dreta espanyola inculpat per corrupció. Es trenca el pacte de govern a les Balears a causa d'un procés per corrupció que implica dirigents d'UM. Al País Valencià, Francisco Camps, actual President de la Generalitat, resulta implicat en contínues trames de corrupció de la dreta espanyola i intenta ara clausurar també les emissions radiofòniques catalanes, després de privar les televisives. L'Ajuntament de València inicia l'enderroc del Cabanyal, sense fer cas de les veus de veïns i entitats que reclamen la rehabilitació arquitectònica i social del barri.
28 de juny, després d'anys de defensar la no legitimitat del Tribunal Constitucional espanyol –membres amb el mandat caducat i un mort– per pronunciar-se sobre el recurs contra l'Estatut de Catalunya –un pacte polític que ha passat per tots els processos democràtics, inclòs referèndum– el tribunal declara inconstitucional bona part del text.
S'aprova la Llei de Cinema, les distribuïdores hauran de doblar o subtítular en català la meitat dels films que s'estrenin al Principat.
10 de juliol, sota el lema «Nosaltres Decidim. Som una Nació» se celebra a Barcelona la manifestació més gran de la història del país en defensa de legalitat de l'Estatut i la independència.
Nombrosos municipis es declaren «moralment exclosos de l'àmbit de la Constitució espanyola», seguint la iniciativa de l'Ajuntament del Port de la Seva.
La reivindicació del *corredor mediterrani*, amb la unitat d'empresaris de Catalunya i València, es reactiva da-

vant la inèrcia del govern espanyol. El poeta Joan Margarit reclama durant el seu pregó de les Festes de la Mercè de Barcelona *canviar* la relació amb Espanya.

La proposta de reformes laborals i de les pensions provoca una vaga general al setembre a tot l'Estat.

La UE atorga, a proposta del govern espanyol, beques diferenciades per a l'estudi del català i el valencià.

28 de novembre, eleccions al Parlament de Catalunya, CiU obté 62 escons, el PSC, 28, ERC i ICV-EUiA, 10 cada un, el PP i C's, amb clars missatges d'anticatalanitat, 18 i 3 respectivament i SI, de recent creació i amb un clar discurs independentista, aconseguix 3 diputats. Artur Mas és elegit President de la Generalitat.

El Tribunal Suprem dóna la raó a tres famílies i ordena a la Generalitat de Catalunya a considerar el castellà llengua vehicular en el sistema educatiu; no diu res dels més de 93 mil alumnes del País Valencià que volen cursar estudis en català i no ho poden fer.

2011 Inici de la *Primavera Àrab*, el gener cau el règim del president Ben Alí, a Tunísia, un més després, l'11 de febrer, és Hosni Mubarak, a Egipte, qui cedeix el poder; en ambdós casos internet i les xarxes socials han estat decisives per unir els manifestants. febrer, la Generalitat Valenciana de Francisco Camps obliga el tancament de les emissions de TV3 al País Valencià.

10 d'abril, *Barcelona Decideix* celebra la Consulta per a la Independència a la capital catalana amb un èxit inesperat malgrat que l'Ajuntament socialista i la premsa espanyolista boicotegen la participació. La ronda de consultes iniciada a Arenys dos anys abans presenta gairebé 900.000 vots amb més d'un 90% a favor de la independència. L'exPresident Jordi Pujol demana que la Generalitat de Ca-

talunya organitzi un referèndum en relació amb el pacte fiscal amb Espanya.

30 d'abril, La Conferència Nacional per l'Estat Propi, que dóna continuïtat a les Consultes per a la independència, es posa en marxa a Barcelona.

15 de maig, El *Moviment 15M* o dels «indignats», sota la influència de la publicació *Indigneu-vos!*, d'Stéphane Hessel pren força arreu de l'estat espanyol i s'anirà escampant arreu del món.

22 de maig, eleccions municipals a Espanya i autonòmiques al País Valencià i les Balears. A Barcelona, Xaver Trias, CiU aconseguix l'alcaldia; al País Valencià i les Illes el PP repeiteix victòria malgrat els casos de corrupció dels respectius presidents, Camps, que serà encausat amb posterioritat, i Matas que ja seu al banc dels acusats.

La Generalitat valenciana intensifica els atacs contra la llengua i qualsevol signe de genuïna identitat, al juliol tancament de Gandia TV... L'11 de juliol, discurs commemoratiu 50è aniversari fundació Òmnium cultural, la presidenta, Muriel Casals, proposa la insubmissió fiscal amb Espanya si no s'accepta el concert o pacte fiscal. PSOE i PP reformen, en quinze dies de setembre, la Constitució espanyola en sentit restrictiu, saltant-se la suposada inviolabilitat que com excusa donaven fins aleshores a les propostes catalanes...

Més d'un centenar d'ajuntaments catalans s'afegeixen a la proposta de «Municipis per la Independència», iniciada a Vic al setembre. Augmenten les veus en favor de la independència, l'ofec fiscal que pateix el Principat genera una resposta popular que podríem anomenar 'nacionalisme del benestar', on la qüestió cultural, si bé no es pot dir quedi en segon pla, ja no és l'únic pilar en què s'assenten les reivindicacions nacionals.

La crisi financera mundial amenaça seriosament la 'societat del benestar', mentre que el govern espanyol del president J. L. Rodríguez Zapatero (PSOE) es nega a complir amb el finançament pactat amb Catalunya. 20 de novembre, eleccions a corts espanyoles, per primera vegada en aquest tipus d'eleccions, CiU aconsegueix la victòria al Principat i deixa enrere el PSC. A Espanya el PP obté una còmoda victòria arreu, excepte al Principat de Catalunya i al País Basc.

La Casa Real espanyola, implicada en un cas de corrupció pels negocis d'Iñaki Urdangarín, presenta per primera vegada comptes a la societat, tot i que amaga una gran part del presupost que rep.

El PP envesteix amb força contra la llengua de les Illes Balears i obre pas a la via perquè el català esdevingui totalment residual i en progressiva extinció al territori. En l'acte de la Colcada, Festa de l'Estendard, el batlle de Palma és escridassat en passar-se al castellà durant el seu discurs.

2012

HISTÒRIA DE LA LLENGUA PER A NOIS I NOIES

El català és la llengua que es parla a les terres dels Països Catalans, o sigui: les Illes Balears i Pitiüses, la Catalunya Nord, el Principat de Catalunya, el País Valencià, Andorra i la franja oriental d'Aragó. També a la ciutat de l'Alguer, a la costa occidental de l'illa de Sardenya, que forma actualment part de l'estat italià es parla el català.

L'expansió de l'imperi romà va portar els costums, la cultura i la seva llengua, el llatí, als territoris ocupats. Aquesta llengua, en desmembrar-se l'imperi, va evolucionar diferentment en cada indret i es va transformar en les diferents llengües romàniques.

Actualment podem acordar que hi ha nou llengües o idiomes que vénen del llatí i que encara es parlen: el romanès, el romanx (rètic o reto-romànic), el català, l'italià, el sard, l'occità, el francès, el castellà i el portuguès, que inclou el gallec.

El català es va anar formant durant els segles VI, VII i VIII, com les altres llengües romàniques. Hem de considerar que en el segle IX ja estava ben estructurat, tot i que els primers documents escrits en català que s'han conservat són del segle XI.

Els comtes de Barcelona van anar afegint altres comtats catalans als seus dominis. En el segle XII, el comte Ramon Berenguer IV es casa amb la

filla del rei Ramir II d'Aragó, Peronella, i queda constituïda la Confederació catalano-aragonesa. A partir d'aleshores el comte de Barcelona és també rei d'Aragó.

Els límits territorials es van eixamplant i en el segle següent, durant el regnat de Jaume I, conegut com El Conqueridor, el País Valencià i les Illes entren a formar part de la confederació.

L'expansió de territoris va continuar per mar fins arribar a Grècia, passant per Sicília, Sardenya i Nàpols. El català fou l'idioma dels reis de la corona d'Aragó i la llengua dels consolats d'arreu de la mar Mediterrània, la qual cosa equivaldria a dir que era la principal llengua de la civilització moderna del seu temps.

Ramon Llull, mallorquí, posà el català al davant de totes les llengües romàniques amb les seves obres científiques i filosòfiques, en un temps en què aquestes matèries només es tractaven en llatí.

La literatura catalana, que en els segles XIV i XV havia arribat a un nivell molt alt, comença a decaure en el segle següent –com a mínim s'ha de dir que ens n'han arribat poques obres–, coincidint amb un daltabaix polític, militar i social. Tot això ve, lentament, després de la instal·lació a la corona d'Aragó de la dinastia castellana dels Trastàmara.

Comença així la influència del centralisme castellà i vénen temps de tensions socials i de revoltes. L'aristocràcia es castellanitza, però la llengua i la cultura popular continuen sempre ben vives.

Al final de la Guerra dels Segadors, l'any 1.659, els castellans i els francesos signaren la Pau dels Pirineus, que va dividir els Països Catalans: les comarques del nord dels Pirineus passaren a l'estat francès, el qual intenta a partir d'aleshores eliminar tots els signes de catalanitat d'aquestes terres.

L'any 1.705 comença una altra guerra decisiva, la de Successió a la corona d'Espanya. L'onze de setembre del 1.714, les tropes espanyoles i franceses de Felip V entraren a Barcelona, després d'una resistència catalana heroica presidida pel Conseller en Cap de la Generalitat de Catalunya: Rafael Casanova. La guerra s'acaba amb la derrota dels catalans.

En el segle XVIII s'inicia una recuperació econòmica de Catalunya. Creixen les indústries fins arribar a la industrialització general del segle següent. Paral·lelament comença a exterioritzar-se l'interès per la cultura autòctona i es produeix el moviment de recuperació cultural conegut amb el nom de La Renaixença. Es recupera l'art, la història, la literatura..., tota la cultura que semblava adormida de tants anys (a desgrat nostre).

Sorgeixen grans figures de talla universal, com Àngel Guimerà, Jacint Verdaguer i, més tard, Joan Maragall, que tornen a situar el català en l'àmbit de les llengües de cultura.

L'empenta industrial que va donar lloc a la Renaixença literària va acollir també amb entusiasme les noves idees artístiques i culturals que venien d'Europa, sobretot a Barcelona. Aquesta ciutat es va convertir en un centre

dominat per la febre modernista. El Modernisme és un art que té l'obsessió de les coses boniques i audaces. «Si una cadira pot semblar una flor, per què ha de semblar una cadira?». Encara avui molts estrangers vénen a Barcelona expressament per veure aquestes obres d'art de prop. Un arquitecte, Antoni Gaudí, va arribar a fer proeses, però hi hagué també molts escultors, pintors, escriptors, músics...que pertanyen al mateix moviment.

Pel que fa a la llengua, l'any 1.906 se celebrà el I Congrés Internacional de la Llengua Catalana, que pretenia posar ordre i fixar les normes ortogràfiques i gramaticals del català. Un any més tard, el 1.907, es creà l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), organisme dedicat a la investigació científica de tots els elements de la cultura catalana. L'IEC promulgà les normes ortogràfiques l'any 1.913; l'any 1.918 es va publicar la primera gramàtica normativa i, finalment, l'any 1.932, aparegué el Diccionari General de la Llengua Catalana. Pompeu Fabra és l'home que dugué a terme l'obra de normativització de la llengua, aconseguint d'unificar l'ortografia d'arreu els Països Catalans i fer una gramàtica vàlida per a tots els parlars catalans.

Neix el catalanisme polític alhora que les primeres organitzacions obreres mundials. L'any 1.914 el poble català aconsegueix la Mancomunitat de Catalunya, que va ser el primer òrgan de poder autònom des del 1.714, i sota la presidència d'Enric Prat de la Riba fou un instrument eficaç per organitzar el país.

Després d'un cop d'estat (que vol dir "prou d'aquest color, que aquí mano jo i prou!"), el general Primo de Rivera va convertir el govern del país

en una dictadura. Durant aquests anys es va celebrar a Barcelona una exposició universal, la de l'any 1.929, que va provocar una onada d'emigrants vinguts d'arreu per ajudar a fer-la i construir l'engrandiment de Barcelona. En els cercles culturals més avançats hi ha un neguit per fer coses realment noves i diferents: d'avantguarda. Així el poeta J V Foix, el pintor Salvador Dalí i altres, tots molt joves, inicien una obra rabiosament innovadora, que té com a referent, als PPCC, la del poeta Joan Salvat Papasseit, el qual morí massa jove l'any 1.924 .

La dictadura va acabar l'any 1.930 i l'any següent el poble, convocat a eleccions, decidí que preferia més ser governat per una república que per una monarquia. Francesc Macià va proclamar la creació de l'Estat Català integrat en la Federació de Repúbliques Ibèriques. El rei, Alfons XIII, es va exiliar i a Espanya es va proclamar la República per segona vegada. La II República va donar pas a la recuperació de les institucions catalanes. Es féu una comissió que va redactar el primer Estatut d'Autonomia de Catalunya des de la invasió de Felip V, i que és conegut amb el nom d'Estatut de Núria, per-què fou a Núria on es va reunir la comissió que el va redactar. Fixeu-vos si la gent va estar-hi d'acord, amb aquest estatut, que el van aprovar amb un 99% de vots positius! Les Corts de Madrid en van retallar competències i el van aprovar l'any 1.932. Francesc Macià, l'avi, i Lluís Companys, el president màrtir, foren els primers presidents de la Generalitat recuperada.

I va passar el que no havia de passar. Uns quants militars, entre ells el general Franco, es van revoltar contra el poder establert democràticament i va començar una guerra. Una altra guerra! La guerra civil espanyola. Va començar l'any 1.936 i es va acabar l'any 1.939 amb la victòria del general Franco, que va trobar camí obert per imposar una dictadura molt forta. No es podia parlar ni escriure en català, la gent no es podia reunir o associar per plantejar altres interessos que no fossin els del dictador... Això va provocar l'exili de milers i milers de persones. Catalunya i Espanya van perdre molts escriptors, com Josep Carner, molts artistes, com Picasso, molts científics, com Josep Trueta, molts músics, com Pau Casals,...

Cap el 1.960 ja es veia ben clar que hi havia prou gent jove i amb empenta com per provocar un canvi. Amb el suport de l'Abadia de Montserrat i d'altres institucions religioses, van començar a publicar-se revistes en català, com "Serra d'Or", que va sortir el 1.959. D'amagat es feien cursos de català per qui volia aprendre'l. Aviat es plantejà la necessitat de fer una revista en català per als nois i noies que, si no, no podrien llegir mai en aquesta llengua i l'any 1.962 va sortir el primer número de la revista "Cavall Fort". També aquell any aparegué una editorial que només publicava en català, Edicions 62, i que posava a l'abast del públic les obres que es llegien a l'estranger. Ara l'un ara l'altre, van anar apareixent cantants nous que cantaven en català i que aplegaven força públic. L'any 1.971 es constituí l'Assemblea de Catalunya, que acollí totes les forces polítiques contra el franquisme, en base a 4 reivindicacions: llibertat, amnistia, restabliment de

l'Estatut i coordinació amb les forces democràtiques dels altres pobles de l'estat espanyol. ...I tot això clandestinament!

L'any 1.975 morí el dictador i es va reinstaurar la monarquia a l'estat espanyol en la figura del rei Joan Carles I. Sense violències ni cops d'estat, malgrat alguns intents per sort frustrats, els partits polítics van tornar a sortir a la llum pública. L'any 1.977 es van fer les primeres eleccions democràtiques després de molt de temps (només aquells que tenien més de 65 anys recordaven haver votat alguna vegada democràticament!). El 1.978 s'aprovà una Constitució que garantia estar a favor de les llibertats democràtiques i del pluralisme polític.

L'onze de setembre del 1.977 a Barcelona es van manifestar més d'un milió de persones que reclamaven l'Estatut d'Autonomia per a Catalunya. Molt poc després, el 29 del mateix mes, el govern de Madrid restablia provisionalment la Generalitat de Catalunya, i el seu president, Josep Tarradellas, que havia succeït Josep Irla, mort a l'exili, arribà a Barcelona el 23 d'octubre del mateix any enmig d'una impressionant rebuda popular.

El primers diputats catalans elegits l'any 1.977 es van reunir de seguida, a Sau, per redactar un nou Estatut, inspirat en el de l'any 1.932, però amb variants perquè la població de Catalunya havia canviat força. Aquest Estatut, retallat també parcialment per les corts de Madrid, és el que ha permès la recuperació de les nostres institucions. El poble de Catalunya l'aprovà en referèndum el 25 d'octubre del 1.979 i el 20 de març del 1.980 celebràrem

les primeres eleccions al seu Parlament, el qual elegí Jordi Pujol com a president de la Generalitat.

Amb el suport de les institucions, l'any 1.986 se celebrà el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, en què hi participaren representants de totes les zones de l'àmbit lingüístic català i destacades personalitats i estudiosos d'arreu del món interessats per la nostra cultura i parla.

Hi ha, però, una part de la història de Catalunya que no la podem escriure. L'haureu d'escriure vosaltres, perquè és la vostra. No només perquè vosaltres sou els homes i les dones del futur, sinó també i sobretot perquè sou els nois i les noies del present. Els representants més joves del nostre país, el qual ara forma part de la Unió Europea.

A les escoles ja ensenyem en català, als carrers ja hi ha rètols en català, i ningú no se'n fa creus, de sentir la televisió i la ràdio en català.

Molt bé, però... i vosaltres?

Voleu seguir escrivint la nostra història?

Com diu el poeta Pere Quart, "tot depèn de tu i de cadascú", i si volem un futur millor per a tots, cal posar-se a la feina.

Penseu que si els vaillets i els joves de fa més de 500.000 anys no haguessin volgut canviar, encara faríem el foc amb la pedra foguera!